

Školská inkluzivní koncepce Karlovarského kraje - Výzkum stavu vzdělávání žáků se SVP ve vztahu k inkluzi

Metodologie

- » Analýza dat z ÚIV o všech ZŠ v Karlovarském kraji za rok 2011 – vytipování hlavních problémů a jejich kategorizace
- » Telefonické dotazníkové šetření s cca polovinou ZŠ Karlovarského kraje (celkem 50 ZŠ)
- » Skupinové diskuze s učiteli ZŠ, ZŠPaS, rodiči (intaktních žáků, žáků zdravotně postižených a romských žáků) a pracovníky poradenských zařízení (celkem šest typů skupin)
- » Rozhovory s institucionálními aktéry a občany obcí – ČŠI, Karlovarský kraj, PPP, SPC, OSPOD či zřizovatelé, ZŠ, ZŠPaS, CPIV, obyvatelé (celkem v 21 obcích a z nich v 5 městech s rozšířenou působností, 81 rozhovorů)

Klíčová zjištění o školách a učitelích

- » **Integrace žáků se SVP**

Karlovarský kraj je (společně s Jihočeským krajem) jediný kraj v ČR, kde má více dětí diagnostikováno lehké mentální postižení než specifické poruchy učení. 68% dětí s tělesným či smyslovým postižením je individuálně integrováno v běžných třídách, zatímco z dětí s lehkým mentálním postižením je to pouze 3,8% dětí.

- » **Asistent pedagoga**

Většina škol (76 %), které využívají služeb asistenta pedagoga, má jednoho nebo dva asistenty na školu. Většina zástupců oslovených škol (72 %) považuje za ideální a potřebný počet asistentů 1 až 3 na jednu školu. Nejasnost panuje kolem role asistentů, kvalifikačních předpokladů a jejich financování.

- » **Spolupráce základní školy s jinými institucemi není samozřejmostí**

Jen polovina základních škol spolupracuje s jinými školami (jinou ZŠ či SŠ/SOU), a přibližně 60% škol nespolupracuje s psychologem či s logopedem. 82 % základních škol nespolupracuje s žádnou organizací, která by například poskytovala doučování či volnočasové aktivity pro žáky, preventivní programy, sociální práci apod.

- » **Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) je potřebné a vítané**

Školy jsou otevřené dalšímu vzdělávání. Pouhých 5 z dotázaných ředitelů základních škol se vyjádřilo, že nemají zájem o další vzdělávání pedagogických pracovníků. 15 z ředitelů již pracuje s heterogenní skupinou, jejich škola tedy realizuje inkluzivní vzdělávání. Ti by uvítali zejména možnosti DVPP ve formě mentorignu a supervize. 36 z dotázaných ředitelů projevilo zájem o další vzdělávání pedagogických pracovníků, pokud by šlo o vzdělávání na

klíč, mělo by vysokou úroveň a pokud by jim vzdělávání někdo financoval (školy nemají dostatek prostředků na financování DVPP pro své učitele). Současný systém DVPP učitelům často nevyhovuje proto, že si musí kursy sami platit, že není praktické - učitelům chybí metodické vedení v praxi, jak znalosti ze seminářů převádět do praxe.

» **Připravenost škol k začlenění dětí se specifickými potřebami**

Učitelé a ředitelé škol pociťují, že o možnostech inkluzivního vzdělávání nejsou dostatečně informováni, že sami nedokáží diagnostikovat žáky, že mají limity v práci s heterogenní skupinou. Učitelům, kteří již vzdělávají integrované děti, chybí mentoring a supervize, odreagování se kreativními formami.

» **Při inkluzivním vzdělávání není nutné snižovat počet žáků ve třídách**

Statistiky ukazují, že ve třídách, kde jsou integrovaní žáci je průměrně stejně žáků, jako ve třídách, kde integrovaní žáci nejsou. To znamená, že třídy se nemusí lišit počtem žáků ve třídě. Z rozhovorů a diskusních skupin vyplynulo, že skutečně záleží především na kvalifikaci, schopnostech a motivaci jednotlivých učitelů. Tam, kde jsou schopní a kompetentní učitelé, je možné integrovat i několik dětí. Z toho plyne závěr, že zvýšení dostupnosti a kvality dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků může významně ovlivnit možnosti inkluzivního vzdělávání v Karlovarském kraji.